

УДК 347.19

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.7>

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПАРКИ ІЗ СТАТУСОМ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ: ПИТАННЯ СИСТЕМНОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ, ВИДОВОЇ НАЛЕЖНОСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ФОРМИ

Дуркач І.І.,
аспірант

*Навчально-наукового юридичного інституту
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника*

Дуркач І.І. Технологічні парки із статусом юридичної особи: питання системності правового регулювання, видової належності та організаційно-правової форми.

У статті автором констатовано, що інновації є популярним напрямом наукових досліджень в рамках європейського співтовариства, яке зорієнтоване на «зелену економіку». Саме тому у сучасних державах технологічні парки займають вагомe місце як середовище, де інновації розробляються та впроваджуються у виробництво. Поміж популярних форм для технологічних парків перше місце займає конструкція юридичної особи, яка дозволяє відмежувати між засновниками (учасниками) та самою юридичною особою майно, відповідальність та ризики підприємницької діяльності, спрямованої на отримання прибутку шляхом здійснення самостійної, систематичної, ініціативної та ризикової діяльності. Технологічні парки зі статусом юридичної особи мають спеціальне правове регулювання.

Автор відзначає, що чинні нормативно-правові акти, які регулюють статус технологічних парків – юридичних осіб є непослідовними та не узгодженими між собою, що має вплив на ефективність діяльності технологічних парків. З наведеного матеріалу вбачається необхідність узгодження визначення організаційно-правових форм, у яких може здійснювати діяльність технологічні парки. Зокрема, критично оцінюється у статті термін «інноваційне підприємство», визначення якого наведене у Законі України «Про інноваційну діяльність», так як він не відповідає сучасним напрямом трансформації системи юридичних осіб в Україні через відміну від системи підприємств. Також вказаний термін не може виконувати функцію загального для технологічних парків, так як позначає суто юридичну особу, а технологічні парки можуть створюватися також у формі договірних об'єднань без статусу юридичної особи.

Таким чином, у статті обґрунтовується, що загальним терміном щодо технологічних парків доцільно визначати інноваційну структуру, видом якої є технопарк. Розглядаючи організаційно-правову форму технологічного парку, автор обґрунтовує притаманність для нього організаційно-правової форми акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю, так як ці форми є об'єднаннями капіталів і є максимально сприятливими та об'єктивно збалансованими для ризикової інноваційної діяльності технологічних парків.

Ключові слова: технологічний парк, юридична особа, інновації, організаційно-правова форма, акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю.

Durkach I.I. Technology parks with the status of a legal entity: issues of systematic legal regulation, type affiliation and organizational and legal form.

In the article, the author stated that innovation is a popular direction of scientific research within the European community, which is focused on the «green economy». That is why in modern countries, technology parks occupy an important place as an environment where innovations are developed and implemented in production. Among the popular forms for technology parks, the first place is occupied by the construction of a legal entity, which allows distinguishing between the founders (participants) and the legal entity itself, property, responsibility, and risks of entrepreneurial activity, aimed at making a profit through independent, systematic, proactive, and risky activities. Technology parks with the status of a legal entity have special legal regulations.

The author notes that the applicable legal acts that regulate the status of technology parks of legal entities are inconsistent with each other, which has an impact on the effectiveness of technology parks. From the material, it is evident that there is a need to coordinate the definition of organizational and legal forms in which technology parks can operate. In particular, the article critically evaluates the term «innovative enterprise», the definition of which is foreseen in the Law of Ukraine «On innovative activity», as it does not correspond to the modern directions of transformation of the system of legal entities in Ukraine due to the difference from the system of enterprises. Also, the specified term cannot perform the function of a general for technology parks, as it denotes a purely legal entity, and technological parks may also be established as contractual associations without legal personality.

Therefore, it is substantiated that it is appropriate to define an innovative structure, the type of which is a technology park, as a general term for technology parks. When considering the legal form of the technology park, the author substantiates the inherent in it of the legal form of the joint-stock company and the limited liability company, since these forms are capital associations and are as favorable and objectively balanced as possible for the risky innovative activity of technology parks.

Key words: technology park, legal entity, innovations, organizational and legal form joint-stock company, limited liability company.

Постановка проблеми. Інновації на сьогодні знаходяться на піку своєї популярності у сфері наукових пошуків, чому посприяв ряд чинників. По-перше, маємо справу з тотальним технологічним прогресом, який охоплює усі сфери суспільного життя та викликає потребу урегулювання усе нових і нових відносин або ж удосконалення регулятивних підходів до існуючих. По-друге, сама універсальна природа інновацій та максимально широке їх нормативне трактування у Законі України «Про інноваційну діяльність» визначає їх максимальне поширення та застосування при їх розробці та запровадженні будь-яких правових конструкцій. По-третє, інновації є найбільш затребуваним напрямом наукових розробок у межах європейської спільноти, яка упевнено взяла курс на «зелену економіку», в основі якої знаходиться мінімізація енергозатратності та ресурсозбереження при виробничих процесів. Відтак, інновації, зокрема еко-інновації стають пріоритетними для світового співтовариства [1, с. 21]. Для розробки та реалізації інновацій використовуються класичні правові конструкції, поміж яких найбільш популярною є юридична особа. Основну частку інноваційної інфраструктури становлять юридичні особи, поміж яких спеціально адаптованими у законодавстві для цього є технопарки. Однак, для інноваційної діяльності характерними є численні спеціальні нормативні акти, які регулюють такі юридичні особи і які не завжди є узгодженими та послідовними між собою. Тому питання дослідження таких юридичних осіб через активне поширення застосування інновацій є максимально актуальними.

Стан опрацювання проблематики. Юридичні особи були предметом дослідження таких відомих вчених у галузі цивільного, аграрного, господарського права, як: В.А. Васильєва, І.В. Венедиктова, О.М. Вінник, М.К. Галянтич, О.В. Дзера, А.С. Довгерт, І.В. Жилинкова, Ю.М. Жорнокуй, Д.В. Задихайло, А.В. Зеліско, О.І. Зогуляк, О.Р. Кібенко, В.М. Коссака, К.О. Кочергіна, В.М. Кравчук, Н.С. Кузнєцова, І.М. Кучеренко, В.В. Луць, Р.А. Майданик, Н.І. Майданик, О.А. Підпригора, О.О. Підпригора, І.Б. Саракун, В.М. Селіванов, І.В. Селіванова, В.І. Семчик, Л.В. Сіщук, І.В. Спасибо-Фатєєва, Н.І. Титова, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, Я.М. Шевченко, В.С. Щербина, О.В. Щербина, В.Л. Яроцький та ін.

Конкретно спеціальні аспекти щодо організаційно – правових форм юридичних осіб, які займаються розробкою та впровадженням інновацій, розкриваються у працях таких науковців, як: Ю.Є. Атаманова, І.В. Борисов, Н.М. Даценко, О.П. Єлець, Ю.Б. Капіца, О.Е. Сімсон, Г.М. Сітченко та ін. Водночас, варто вказати на певні аспекти, які визначають актуальність теми в подальшому. По-перше, вказані дослідження відзначаються, переважно, господарсько-правовим спрямуванням, у той час як вивчення ефективної моделі правового регулювання технопарків потребує акцентувати увагу на приватноправових конструкціях юридичної особи як суб'єкта інноваційних відносин. По-друге, чинне законодавство та практика його застосування не відзначаються послідовністю щодо регулювання юридичних осіб у сфері розробки та впровадження інновацій. По-третє, активовані процеси трансформації системи суб'єктів правовідносин із статусом юридичної особи, пов'язані із прийняттям у січні 2025 року Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період

та об'єднань юридичних осіб» вимагають також і моніторингу впливу цього нормативного акта на концептуальні підходи щодо впливу на технопарки із статусом юридичної особи.

Метою наукової статті є окреслити проблеми системності правового регулювання технопарків як юридичних осіб, які здійснюють інноваційну діяльність, сформулювати шляхи її забезпечення та з'ясувати питання щодо організаційно-правової форми технопарків із статусом юридичної особи та видової їх належності.

Виклад основного матеріалу. Щодо суб'єктів інноваційної діяльності, то Закон України «Про інноваційну діяльність» визначає, що ними можуть бути фізичні і (або) юридичні особи України, фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав, особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів [2]. На перший погляд видається, що юридичні особи та фізичні особи займають рівноцінну питому вагу поміж кола суб'єктів інноваційної діяльності. Водночас, потрібно враховувати те, що до кола суб'єктів згідно із тією ж статтею 5 Закону включаються не лише ті, які безпосередньо провадять інноваційну діяльність, але і ті, хто вкладають кошти в реалізацію інноваційних проектів, виступаючи, таким чином, інвесторами. Щодо ж безпосереднього здійснення інноваційної діяльності, то характерною є саме використання конструкції юридичної особи. І якщо із загальних норм Закону України «Про інноваційну діяльність» такий висновок має застереження, то звернення до актів спеціального правового регулювання дозволяє однозначно це стверджувати. Зокрема, згідно ст. 1 Закону «Про спеціальний режим діяльності технопарків» технологічний парк (технопарк) – «юридична особа або група юридичних осіб (далі - учасники технологічного парку), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції» [3]. А відповідно до п. 2 «Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів» інноваційна структура визначається як юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, що створена відповідно до законодавства (вид А), або група юридичних осіб, яка діє на основі договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів її учасників (далі - договір про спільну діяльність) (вид Б)... [4]. Як бачимо, це або безпосередньо юридична особа або договірне об'єднання, яке, знову ж таки, складається з юридичних осіб. Відповідно, можемо зробити висновок, що для безпосереднього здійснення діяльності щодо розробки та/або впровадження інновацій, переважно, характерною є конструкція юридичної особи. Такий висновок стосується в повній мірі технопарків, які у вітчизняному законодавстві мають спеціальне правове регулювання.

Конструкція юридичної особи є зручною формою для реалізації будь-якої діяльності, а, передусім, діяльності з метою отримання прибутку. Саме такою діяльністю слід визнати розробку та впровадження інновацій у промисловість, адже ідеться про комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності, які становлять один із базових компонентів інновацій. Оскільки інновації є результатом творчої діяльності, то гарантованого очікуваного результату щодо їх розробки та впровадження може і не настати. Такі очевидні ризики у діяльності спонукають засновників та учасників інноваційних структур обирати таку форму діяльності, яка буде врівноважувати чи то мінімізувати ці ризики. І конструкція юридичної особи тут є максимально вдалою, дозволяючи відокремити засновників або ж учасників і саму юридичну особу.

Конструкція юридичної особи, передбачаючи собою створення нового суб'єкта правовідносин, дозволяє відмежувати майно засновників від майна самої юридичної особи. Таке розмежування визначає також і розмежування відповідальності за зобов'язаннями юридичної особи між нею та її засновниками (учасниками). А запропонований законодавством набір організаційно-правових форм юридичних осіб дозволяє засновникам обрати ту, яка найбільше відповідає їх індивідуальним інтересам. Саме тому конструкція юридичної особи є вдалою та ефективною формою для розробки та впровадження інновацій у виробництво. Юридична особа, будучи автономним суб'єктом правовідносин, володіє комплексом відповідних правових характеристик [5, с. 88].

Варто акцентувати увагу на тому, що законодавча база регулювання технопарків має ступеневу структуру, ґрунтуючись на базовому для юридичної техніки підході від загального до спеціального. Відтак, загальним нормативним актом для системи суб'єктів – інноваційних структур

мав би виступати Закон України «Про інноваційну діяльність» [2]. Спеціальним актом стосовно предметно технопарків є Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [3], норми якого доповнюються наступним рівнем спеціального правового регулювання – Положенням про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів [4].

При аналізі нормативних підходів щодо регулювання технопарків – юридичних осіб, перше, на що потрібно звернути увагу, що норми загального Закону України «Про інноваційну діяльність» містять термін «інноваційне підприємство» (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) - підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг (ст. 1 Закону) [2]. Виходячи із змісту цього визначення технопарк є одним із видів інноваційних підприємств. Аналіз зазначеного терміну викликає ряд проблемних питань. По-перше, потрібно враховувати сучасні тенденції у зміні законодавства, які стали логічним продовженням доктринальних напрацювань науковців та процесів адаптації до законодавства ЄС. У законодавстві України, починаючи від моменту набрання чинності Цивільним та Господарським кодексом України тривалий час існувала проблема застосування терміну «підприємство» в силу визначення його як об'єкта правовідносин в Цивільному кодексі України, що є єдиним майновим комплексом, що використовується для здійснення підприємницької діяльності (ч. 1 ст. 191 ЦК України) і до складу якого входять усі види майна, призначені для його діяльності (ч. 2 ст. 191 ЦК України) та визнання підприємства суб'єктом господарювання в нормах Господарського кодексу України. Безумовно, тут проблема знаходиться у застосування одного і того ж терміну до різних за правовою природою явищ. Проблема подвійності застосування терміну «підприємство» тривалий час породжувала активні дискусії між представниками цивілістики та господарського права. У цьому контексті, варто вказати твердження О.Р. Шишки, яким зазначається, що підприємство, відповідно до ЦК України не може мати подвійної правової природи, тобто розглядатися одночасно і як суб'єкт та об'єкт цивільних прав. Підтвердженням цьому є наступні аргументи. Підприємство в якості суб'єкта є юридичною особою згідно із ст. 80 ЦК України, тобто організацією, створеною у встановленому законом порядку. А якщо розглядати підприємство як об'єкт, то воно є майновим комплексом цілісного характеру, який використовується для підприємницької діяльності згідно із підходами ст. 191 ЦК України. Автор наголошує на тому, що тут не йдеться про подвійну природу, а про те, що термін «підприємство» має подвійний (дуальний) характер, значення якого залежить від контексту та сфери застосування. Тобто, такий термін (слово) є омонімом [6, с. 149]. Вважаємо за потрібне підтримати дискусійність подвійної природи терміну підприємства, адже виходячи із догм теорії права, суб'єкт не може бути одночасно об'єктом. Сучасні законодавчі трансформації проходять у напрямі саме цивілістичного сприйняття підприємств в силу процесів становлення Цивільного кодексу як основного кодифікованого акта. Ідеться про прийняття 09.01.2025 року Закону України Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб [7]. Адже даний нормативний акт вмикає в дію вектор поступової відмови від системи підприємств та переорієнтацію на чітку послідовну систему юридичних осіб згідно організаційно-правових форм, установлених у ЦК України та скасовує у серпні 2025 року Господарський кодекс. Визначення інноваційного підприємства та сам термін, як вбачається, не відповідатиме цьому законодавчому вектору. Відповідно, систему юридичних осіб у сфері інноваційної діяльності очікують масштабні трансформації. Очевидно, поняття «інноваційне підприємство» як родове щодо різних видів інноваційних структур, у тому числі, технопарків не відповідає сучасним реаліям. Крім того, поняття підприємства в якості суб'єкта означає наявність статусу юридичної особи, а технопарк може створюватися не лише у вигляді юридичної особи, тому термін «підприємство» навіть із технічного погляду не може бути загальним родовим щодо поняття технопарку. Тому, вважаємо, що існує потреба перегляду Закону України «Про інноваційну діяльність» щодо обрання іншого терміну та інших критеріїв щодо позначення родової щодо усіх можливих інноваційних утворень категорії. Одним із можливих варіантів вбачається термін «інноваційна структура», який використовується у п. 2 «Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів» і який в змозі охопити дійсно усі можливі види утворень із інноваційним характером діяльності, до яких належать не лише юридичні особи, але і договірні об'єднання юридичних осіб згідно із Законом

України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Тому нормативне визначення технопарку як виду інноваційної структури, яка розробляє та/або реалізує інноваційний продукт та/або інноваційну продукцію чи послуги вважається більш перспективним.

По-друге, попри суперечливість самого терміну «інноваційне підприємство», дискусійні питання викликає його зміст. Адже ознакою належності юридичної особи до такого утворення є «розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг». Тобто факт виробництва та реалізації інновацій та продукції з їх застосуванням та процентне співвідношення такого виробництва. Очевидно, що такий критерій абсолютно позбавлений правового змісту і не зрозумілим є саме таке процентне співвідношення – 70 відсотків. Який механізм став в основі саме такого обрахунку? І як, взагалі, можливо встановити, що саме 70 відсотків продукції має інноваційний характер, а не, наприклад, 65. Адже якщо керуватися нормою про визначення інноваційного підприємства, то виходить що в останньому випадку така юридична особа уже не інноваційна.

Цілком обґрунтованим буде висновок про те, що термін «інноваційне підприємство» не ґрунтується на правових ознаках і має складнощі у прикладному його застосуванні. Тим більше, що цей термін не використовується уже в спеціальних нормативних актах та підзаконних актах щодо технологічних парків: ні сам термін, ні критерій про 70-відсотковий поріг виробництва і реалізації інноваційних продуктів та інноваційної продукції. Відповідно, доцільність існування цього терміну на законодавчому рівні втрачає свою обґрунтованість в силу відсутності правових характеристик та нормативної відмови у подальшому від системи підприємств як суб'єктів правовідносин.

Наступний аналіз нормативних підходів до регулювання технопарків у на спеціальному рівні спонукає перейти до норм Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Як уже зазначалося нами, технологічний парк (технопарк) у ст. 1 Закону визначається як юридична особа або група юридичних осіб (далі - учасники технологічного парку), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проєктів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції. Як бачимо, Закон використовує термінологію «юридична особа», що концептуально не відповідає Закону України «Про інноваційну діяльність», який користується терміном «підприємство», що спонукає до висновку про невідповідність норм цих актів між собою та неузгодженість їх підходів. Виходячи із аналізу подальших дефініцій у ст. 1 Закону (наприклад, хто може бути учасниками технопарку), можемо зробити висновок про те, що засновниками (учасниками) технопарку із статусом юридичної особи також можуть бути лише юридичні особи, що лише посилює зроблений нами вище висновок про притаманність конструкції юридичної особи для суб'єктів, які розробляються та впроваджують інновації. Водночас, аналізований нами спеціальний Закон містить і певні непослідовні за змістом норми. Так як у ст. 1 технопарки визначаються як такі, які лише «створюють організаційні засади виконання проєктів технологічних парків», а не безпосередньо займаються виконанням цих проєктів. Варто зазначити, що такий підхід не зовсім відповідає світовій практиці, у якій технопарки функціонують як універсальні утворення, які можуть бути як лише дослідницькими, так і поєднувати у собі функцію і розробки і промислового впровадження інновацій через виробництво відповідних товарів та надання послуг [8, с. 155]. Хоча ефективна діяльність технопарків є можливою також за рахунок створення на їх базі сприятливих умов для інноваційних компаній через надання їм необхідної інфраструктури, дослідницького середовища та ресурсу, як зазначає Т.К. Кваша [9, с. 20]. Тому очевидно, що концепція спільних підприємств через які технопарк впроваджує інновації не зовсім відповідає сучасним світовим практикам.

Варто відзначити, що інших спеціальних положень, які б стосувалися питань регулювання технопарків, пов'язаних із статусом їх юридичної особи, вищевказаний нормативний акт не містить. Ці питання фрагментарно зазначені у підзаконному нормативному акті Положенні про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів, норми якого, слід відзначити, починаючи із 2004 року не зазнавали змін та доповнень. Якщо проаналізувати п. 2 Положення, у якому визначається дефініція інноваційної структури, то можна зробити висновок, що Положення трактує технопарк як юридичну особу будь-якої організаційно-правової

форми, що створена відповідно до законодавства з визначеними галуззю діяльності та типом функціонування, орієнтованими на створення та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції [4]. Перше, що можемо констатувати, відмінні підходи у підзаконному акті та спеціальному Законі щодо визначення технопарку. Вказівка на можливість створення технопарку у будь-якій організаційно-правовій формі відповідно до законодавства спонукає звернутися до норм останнього для детального розкриття цього питання. У п. 6 того ж Положення зазначається, що інноваційні структури виду А створюються в порядку, встановленому законодавством для відповідних організаційних форм суб'єктів підприємництва (підприємство, об'єднання підприємств, господарські товариства тощо). Із зазначеного положення вбачається два висновки: по-перше, очевидно, що технопарки є суб'єктами підприємницької діяльності. Але такий висновок впливає не лише із норми підзаконного акта, але і з визначення інноваційної діяльності у ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» як діяльності, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [2]. Таким чином, підприємницька правова природа характерна для технопарків, що визначає створення їх у одній із організаційно-правових форм саме підприємницьких юридичних осіб. Однак, наведених п. 6 Положення вказує поміж цих форм лише «підприємство, об'єднання підприємств, господарські товариства». Враховуючи те, що у серпні 2025 року ГК України втрачає чинність, пріоритетними стають норми ЦК України, який встановлює систему юридичних осіб приватного права. ст. 83 ЦК України використовує даний термін «Організаційно-правові форми юридичних осіб», і визначає в якості таких товариства та установи та інші форми, установлені законом. Як зазначає І.В. Спасибо-Фатєєва, такий підхід є логічним і дозволяє привести до спільного знаменника всі ті численні форми і види юридичних осіб, які за своєю суттю можуть бути віднесені до однієї із двох названих організаційно-правових форм [10, с. 506]. Не заперечуючи зазначене твердження, і враховуючи підприємницьку правову природу технопарків, можемо зробити висновок, що останні створюються в формі підприємницьких товариств (господарського товариства (повне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерне товариство) або виробничого кооперативу чи сільськогосподарського кооперативу, сільськогосподарського кооперативного об'єднання, що діють з метою одержання прибутку – с. 84 ЦК України). У такому ракурсі, можемо зробити висновок, що не усі визначені у ст. 84 ЦК України форми підприємницьких товариств будуть підходити для технопарку, не зважаючи на декларовану у Положенні вказівку на «будь-яку організаційно-правову форму». По-перше, кооперативи, в силу високого рівня особистої участі в діяльності кооперативу, ряду різного роду членських внесків та особливостей правового режиму майна за рахунок неподільного фонду [11, с. 96], вочевидь, не є притаманними для технопарків. Оптимальною видається конструкція господарського товариства як універсальної форми ведення підприємницької діяльності. Однак, форма повного та командитного товариства, знову ж таки, за рахунок особистої участі в управлінні діяльністю, веденні справ, субсидіарній відповідальності за зобов'язаннями усім своїм майном (для учасників повних та повних учасників командитних товариств) також, навряд чи, є популярними між засновниками технопарків, враховуючи ризиковий характер інноваційної діяльності загалом та неможливість передбачити стовідсотково очікуваний результат від розробки та впровадження інновацій. Маємо підсумок про дві базові форми юридичної особи, придатні за своїми характеристиками для технопарків – акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю. Видається, що саме у спеціальному Законі, а не у підзаконному нормативному акті – Положенні доречним буде установити положення, згідно із яким технопарки із статусом юридичної особи можуть утворюватися у організаційно-правовій формі акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю. Така норма буде відповідати сучасним економіко-правовим реаліям функціонування технопарків.

Висновки. Викладені вище положення дозволяють зробити висновок про відсутність логічного взаємозв'язку у нормативній структурі регулювання технопарків, яка проявляється у ланцюжку Закон України «Про інноваційну діяльність» - Закон України «Про спеціальний режим діяльності технологічних парків» – «Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів». У статті сформовано висновок про іманентну притаманність конструкції юридичної особи для технопарків, не зважаючи на його вид. Адже навіть у випадку технопарку у вигляді договірної об'єднання, учасниками останнього можуть бути лише юридичні особи. Враховуючи сучасні законодавчі тенденції щодо упорядкування системи

юридичних осіб, термін «інноваційне підприємство» як загальний щодо технопарків вбачається як такий, що не відповідає сучасним правовим та економічним реаліям. В силу такого висновку, логічним загальним терміном щодо усіх видів інноваційних юридичних осіб, в тому числі, технопарків, вбачається термін «інноваційна структура». На рівні Закону України «Про спеціальний режим діяльності технологічних парків» існує потреба уточнення організаційно-правової форми технопарків із статусом юридичної особи, так як на практиці, та, виходячи із інноваційної природи технопарку, форма акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю вбачається як найбільш оптимальна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем: колектив. монографія / Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.»; [під заг. ред.: Храпкіної В.В., Пічик К.В.]. Київ: Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2024. 667 с. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 року № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 36, ст. 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
2. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, № 40, ст. 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.
3. Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів: Постанова КМУ від 22 травня 1996 року № 549. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF#Text>.
4. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар / За заг. ред. Е.О. Харитонова, Н.Ю. Голубевої. Видання п'яте, перероблене і доповнене. Х.: Одиссей, 2009. 248 с.
5. Шишка О.Р. Підприємство як суб'єкт та об'єкт цивільних правовідносин у сфері венчурного інвестування: огляд теоретичних точок зору. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10/2023. С. 148–151. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a64ab261-f7d3-4433-a478-f4e18e826072/content>.
6. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб. Закон України від 9 січня 2025 року № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text>.
7. Antoine Grandclement, Alexandre Grondeau. From production to consumption-oriented development: New planning strategies in science parks? The case of Sophia-Antipolis. *European Urban and Regional Studies*, 2022, 29 (2), pp. 152–167.
8. Кваша Т.К. Науково-технологічні парки: теоретичні та практичні аспекти створення й міжнародний досвід розвитку. *Наука, технології, інновації*, 2017, № 4. С. 10–26. URL: <https://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2019/01/2017-4-%D0%9A%D0%B2%D0%B0%D1%88%D0%B0.pdf>.
9. Спасибо-Фатєєва В.І. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 1: Загальні положення. Особи. /за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків, ЕКУС, 2020. С. 505–513.
10. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин. Монографія. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2017. 445 с.